

BESLUT

2019-09-16

Dnr: 19/00409

SAKEN

Rapport, SVT1, 2019-02-05, kl. 19.30, sändning av nyhetsprogram med inslag om en applikation; fråga om annonsavbrott och egenreklam

BESLUT

Sändningen fällt. Den strider mot bestämmelsen i 8 kap. 4 § andra stycket radio- och tv-lagen om när program får avbrytas av annonsering.

SÄNDNINGEN

Nyhetsprogrammet hade en tabblåagd sändningstid på 25 minuter. Mellan två nyhetsinslag i programmet visades ett cirka 20 sekunder långt förinspelat inslag där en nyhetspresentatör sa följande.

SVT ger dig hela bilden. Vi finns nära dig, i din vardag och på plats runt om i världen för att berätta om sådant som påverkar oss alla. Vi sänder direkt när det händer och erbjuder unika bilder och oväntade perspektiv. Vi vill vara en del av din vardag. Ladda ner SVT Nyheters app.

I bild visades samtidigt ett antal nyhetsbilder och bilder på innehållet i SVT Nyheters applikation. Sist i inslaget visades texten ”Ladda ner SVT Nyheters app” i bild tillsammans med SVT Nyheters logotyp på en mobiltelefonskärm. När det förinspelade inslaget var slut sa en annan nyhetspresentatör ”Ja, gör det.” i direktsändning.

ANMÄLAN

Anmälaren anför sammanfattningsvis att det var olämpligt att avbryta en nyhets-sändning med ett reklaminslag, även om det var fråga om reklam för Sveriges Television AB:s (SVT) egen programverksamhet.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SVT anför i huvudsak följande.

Det aktuella inslaget var inte reklam. Det var en informationsfilm om att publiken kan ta del av utbud från SVT via SVT Nyheters mobilapplikation som kostnadsfritt finns för nedladdning. Det kan inte anses gå in under reklam-begreppet, eftersom det inte sändes mot betalning eller liknande ersättning, och inte heller syftade till att i näringsverksamhet marknadsföra varor, tjänster, fast egendom eller andra nyttigheter.

Enligt SVT:s uppfattning faller inslaget också utanför det reglerade annons-begreppet eftersom det hade karaktären av ett informationsprogram. Syftet med inslaget var att upplysa tittarna om det egna programinnehåll som tillgängliggörs via SVT Nyheters applikation som finns gratis för nedladdning. Inslaget sändes inte på uppdrag av någon annan, utan var information om SVT:s eget utbud.

SVT vill också ifrågasätta om begreppet ”egenreklam” är relevant när det gäller SVT:s informationsfilmer. Reklambegreppet har i gällande radio- och tv-lag förtydligats i enlighet med det innehåll som begreppet har i marknadsförings-rätten, som innebär att det ska röra sig om kommersiella framställningar med ett kommersiellt syfte. Detta har i radio- och tv-lagen uttryckts så beträffande reklam som sänds mot betalning respektive egenreklam, att den ska syfta till att i näringsverksamhet marknadsföra varor, tjänster, fast egendom, arbetstillfällen eller andra nyttigheter. Det nu aktuella inslaget utgjorde inte en kommersiell framställning i kommersiellt syfte, det syftade inte till att marknadsföra någon vara, tjänst eller annan nyttinghet som var till försäljning. SVT:s program-verksamhet, inklusive den del som tillgängliggörs på internet och via mobil-applikationen, finansieras genom public service-avgiften, inte genom kommersiell reklam eller tillhandahållande mot betalning. Den är därmed inte någon kommersiell tjänst.

Enligt SVT är bestämmelsen i 8 kap. 4 § andra stycket radio- och tv-lagen därför inte tillämplig när det gäller det aktuella inslaget. Inslaget var inte en annons i lagens mening.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

Definitioner av reklam och andra annonser

Med annons avses reklam och andra meddelanden som utan att vara reklam sänds på uppdrag av någon annan och som har till syfte att främja en sak eller en idé (3 kap 1 § punkt 1 i radio- och tv-lagen).

Med reklam menas varje form av meddelande som sänds antingen mot betalning eller liknande ersättning eller som utgör egenreklam, och som syftar till att i näringsverksamhet marknadsföra varor, tjänster, fast egendom, arbetstillfällen

eller andra nyttigheter (3 kap. 1 § punkt 13 i radio- och tv-lagen). Med egenreklam menas sådan reklam som ett programföretag gör för sin programverksamhet (8 kap. 16 § radio- och tv-lagen). Det kan enligt äldre förarbeten vara fråga om till exempel reklam för en av programföretaget utgiven programtidning eller reklam för särskilda kommande program, så kallade programglimtar eller trailers (prop. 1990/91:149 s. 86 f. och prop. 1995/96:160 s. 182). Av senare förarbeten framgår att egenreklam kan bestå av programföretagets meddelanden som rör dess egna program och biprodukter med direkt koppling till dessa program (prop. 2009/10:115 s. 168).

SVT får sända egenreklam

SVT får inte sända reklam. Förbudet omfattar inte reklam för egen programverksamhet eller för programverksamhet från Sveriges Radio AB eller Sveriges Utbildningsradio AB, utbildningsmaterial eller andra liknande produkter med direkt anknytning till programmen (§ 17 i sändningstillståndet).

När program får avbrytas för annonsering

Sändning av nyhetsprogram, biografier och filmer producerade för tv, utom tv-serier och dokumentärprogram, får avbrytas av annonser en gång varje tablålagd period på minst 30 minuter. Detta gäller under förutsättning att avbrottet, med hänsyn till naturliga pauser i programmet och programmets längd och karaktär, inte påverkar programmets integritet och värde eller kränker rättighets-havarnas rättigheter (8 kap. 4 § andra stycket radio- och tv-lagen).

Särskild avgift

Vid överträdelser av bestämmelser om annonser, sponsring, produktplacering och otillbörligt gynnande av kommersiella intressen kan granskningsnämnden ansöka hos förvaltningsrätten om att programföretaget ska betala en särskild avgift (17 kap. 5 § och 19 kap. 4 § radio- och tv-lagen).

TIDIGARE BESLUT

Beslut 15/01417

Beslutet gällde ett inslag i *Nyheter* i TV4 som bland annat handlade om att den nya tjänsten Fotbollskanalen skulle ha premiär. TV4 uppgav att Fotbollskanalen var en del av bolagets programverksamhet. Nämnden, som hade tagit del av innehållet på fotbollskanalens.se, konstaterade att det på webbplatsen bland annat tillhandahålls tv-program med fotbollsinnehåll. Mot denna bakgrund fann nämnden att Fotbollskanalen fick anses vara en sådan tjänst som ingick i TV4 AB:s programverksamhet och att inslaget således utgjorde egenreklam. Eftersom egenreklamen avbröt ett nyhetsprogram som var kortare än 30 minuter långt så stred sändningen mot 8 kap. 4 § andra stycket radio- och tv-lagen.

Beslut 16/00029

Beslutet gällde ett inslag i *SVT Nyheter Stockholm*. I inslaget visades *SVT Nyheter Stockholm* Facebook-konto i en mobiltelefon med den sociala medieplattformens karaktäristiska layout, utan att plattformens logotyp syntes i bild. Samtidigt som dessa bilder visades hördes en reporter säga följande

Gilla SVT Nyheter Stockholm på Facebook för att få dina regionala nyheter snabbare.

Senare i inslaget visades en man med hörlurar sittandes framför en dator. Därefter syntes *SVT Nyheter Stockholms* Twitter-flöde i bild. Plattformens karaktäristiska layout syntes utan att logotypen visades upp. Samtidigt som dessa bilder visades hördes en reporter säga följande.

På Twitter ger vi dig senaste nytt...

I bild visades sedan reportern med en mikrofon med SVT:s logotyp på samtidigt som hon sa följande.

...och häng med oss ut på Instagram.

Därefter visades SVT Nyheter Stockholms Instagram-konto i en mobiltelefon med den sociala medieplattformens karaktäristiska layout. Plattformens logotyp visades inte i bild. Inslaget avslutades med att adresserna till SVT Nyheter Stockholms konton på de olika sociala medieplattformarna visades i bild.

Nämnden konstaterade att inslaget främst utgjorde en informationsfilm till allmänheten med upplysningar om olika kontaktvägar till *SVT Nyheter Stockholm* på sociala medieplattformar. Informationen fick enligt nämnden betraktas som ett redaktionellt innehåll, snarare än reklam för den egna verksamheten. Inslaget utgjorde därmed inte en annons enligt radio- och tv-lagens definition och stred därför inte mot bestämmelsen i 8 kap. 4 § radio- och tv-lagen. Omnämmandet av de olika sociala medieplattformarnas namn i kombination med exponeringen av deras karaktäristiska layouter samt uppmaningarna att ”gilla” och ”hänga med ut” till *SVT Nyheter Stockholms* konton på respektive plattform gick dock utöver vad som kunde accepteras med hänvisning till informations- och underhållningsintresset. Inslaget stred därför mot bestämmelsen om otillbörligt kommersiellt gynnande.

Beslut 17/01456

Beslutet gällde sändningar i radiokanalen Vinyl FM Stockholm i maj 2017. Under sändningarna hördes en speakerröst prata om en podcast och om webbplattformen Radioplay. Speakerrösten sa bland annat följande.

Radioplay. I podcasten Freakshow skärsådar [NN] och [NN] den absurda nöjesvärlden. [...] Ladda ner Radioplay-appen och lyssna på Freakshow, när och var du vill.

Eftersom tillståndshavaren ingick i den koncern som ägde Radioplay ansåg nämnden att det måste vara möjligt för tillståndshavaren att hänvisa till webbplatsformen som en del av den egna programverksamheten. Omnämningen av Radioplay under sändningarna ansågs därmed utgöra egenreklam och bestämmelserna om otillbörligt gynnande och sponsring var därför inte tillämpliga.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att SVT Nyheters applikation är en tjänst som tillhandahålls av SVT och som har en direkt koppling till SVT:s nyhetsprogram. Såsom inslaget var utformat får det främst anses utgöra egenreklam enligt radio- och tv-lagens definition.

Vidare konstaterar nämnden att annonsen avbröt nyhetsprogrammet *Rapport* som var kortare än 30 minuter. Sändningen strider därför mot bestämmelsen om att nyhetsprogram inte får avbrytas av annonsering i 8 kap. 4 § andra stycket radio- och tv-lagen.

SÄRSKILD AVGIFT

Granskningsnämnden finner inte skäl att denna gång ansöka om att SVT ska påföras en särskild avgift för överträdelsen.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Clas Barkman, Berivan Yildiz, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfieldt och Kristina Åberg efter föredragning av Gustav Aspengren.

På granskningsnämndens vägnar

Dag Mattsson

Gustav Aspengren